

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsacega meseca, in stane vse leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo. — Naročnina in oznanila pošiljajo se založništvu v Milic-evo tiskarno v Ljubljani.

Štev. 8.

V Ljubljani, 15. aprila 1884. l.

XXIV. leto.

Velika noč.

Sie freuen sich der Auferstehung des Herrn:
Denn sie sind selber auferstanden.

Faust.

„Vzveličar naš je iz groba vstal, kraljestvo smrti pokončal, aleluja!“ Doni po cerkvah zmagovalna pesen, najlepša, kar jih imamo slovenskih cerkvenih. — „Vstala je, stvarnica, aleluja!“ žgolf visoko v sinjem zraku škrjanec, poje kukavica v logu, glasí se slavec v grmu in kvaka žaba v mlaki, vsak kar najbolje vé in zná. „Vstali smo“, zaveselí se po svoje belouška, ki se je ravno izvila iz starega léva in dopadljivo ogleduje blestečo svojo novo obleko. „Aleluja!“ brenčé bučelice, po rudečej vresi prvo strd nabiraje. Iz mahovja prileze čmrli; ves omoten pogleda okolo sebe, in se okorno parkrat prekopicne, potem zagodrnjá v najglobokejšem basu: „aleluja, vstanite, v par dnéh zacveté detelja!“ a ni mu odgovora, sam je ostal od svojega plemena; čakati mora družbe, dokler si sam ne zaplodí novega rodú. Mogočno zadoní velikonočna pesen petelinova, ki oblastno koraka po dvorišči in sè samosvestjo ogleduje drobna piščeta, ki veselo čivkajo krog koklje, in po družih svojih družincah, ki so že nalegle obilico pravih velikonočnih darov: píruhov. Dobrovoljno dovoli mačicam, ki se šegavo lové krog njega, da ga malo po nogi in po pretečej ostrogi popraskajo.

Kaj pa tamle od potoka sim prihaja; sliši se, kakor bi se kopa velikanskih božjih volkov na vso moč napenjala? To so naši dečki, ki so si — modro porabivši prostost, ki jim jo dovoljuje zakonodajec — sè sočnih vrb zvili piščalk v vseh velikostih do godrnjavega bombardona, in ravnokar resnimi obrazi svirajo „otroško simfonijo“, polno genialne polifonije. Ščene, ki se jim mota mej nogami, jih občudovaje in radovedno poslušá — take godbe še nikdar ni slišalo in v psa doraslo bo vselej tulilo, kadar bo slišalo vbrane glasove, spominjajoč se tega čudapolnega brlizganja. Kar na enkrat umolkne, kakor na kapelnikovo znamenje ta koncert, in začuje se vesel smeh: „O, kozliček!“ Našli so novega, sorodnega jim tovariša; piščali so pozabljene, in namesto godbe nastopi zdaj telovadba; ves roj se iskuša v pravih kozjih skokih. A tudi tega veselja je kmalu konec. Od vasí sim pripojó deklice, šolske jim vrstnice: „Stvarnica je spala, a zopet je vstala“. Po poti si nabirajo novih družic — pomladanskih cvetic — in si ž njimi venčajo kodraste glavé. Gorjé zdaj mladi travici, ki radovedno kuka izpod velih lanských bilk! Vsa družba počnè svoj raj. Stoletja so minula, odkar so se zbirali o tem času naši dedje na pisani trati in v zelenem logu, v vriskajočem rajanji praznovat pomlajenje zemlje in „lepo bog'njo Živo“ — božanstvo je pozabljeno, a praznik je ostal, evo vam otrok, ki ga

prav po staropoganski navadi praznujejo. Praznično oblečeni — vsi prelevljeni — bližajo se tropa meščanov, ki so zapustili mrtvo zidovje in se zatekli sim v živo prirodo. Preširni smeh gospic se meša v tičeje petje; pomladno gibični se sučejo mladeniči okolo njih, in tudi očetje in matere nadéli so pomlajene obraze, ter danes v spominu lastne mladosti-norosti marsikaj prezró neskrbnej mladini.

Tam na sosednjem griči, na zelenečej brezi, sloni mlad učitelj, in zamišljen gleda v daljavo; v suknjino luknjico zataknil je šopek vijolic; te bi nas morda znale zvesti na sleđ njegovih želj. Zdaj se zdrami iz svoje zamišljenosti. Vzbudil ga je kos, ki z glasnim petjem zabavlja svojo družico, sedečo v priprostem gnjezdu. Lehko je vesel! Letos mu ĥudomušni brezen ni skalil ranega zakonskega veselja. Ti pa, mladenič, pazi, pazi, „brezen ima rep zavit“! Kosovo petje, še bolj pa menda njegovo gnjezdo, zvedrilo mu je misli, in z bistrim očesom pogleda krog sebe, kakor bi se mu bili vsi čuti razkrili; vse okrog njega se oživí. Rumena trobentica, ki mu skromno cvetě pri nogi, zatrobi glasno „aleluja!“; velikonočnice stresajo svoje kosmate glavice ter ga pozdravljajo s pravim velikonočnim zvonjenjem; metulj, ki je zimo prebil v opredek zavit, in je zdaj krepko pretrgal svoje vezí, se mu usede na ramo; z drevesa pade predenj cvetna mačica, ki je kljub svojej skromnej obliki že zatrosila novo življenje. Z bližnje lipe utrga si polno brst, ki se že pripravlja na razpok, ter jo razvije. Kaj vse je v tem malem popku! list pokriva list, a v sredi mej njimi, kakor jedro v lupini, je mladičica, nežna, a katera vender kaže, da jej je postati v teku let močnej veji, ki bo sama nosila na tisoče brstí. Navdá ga tisti skrivnostni čut, ki polni človeka o porojenji novega bitja; kamor pogleda, povsod kalí novo življenje: naj so hrošči, ki krepko rijó skoz trdo rušo na beli dan, ali nežni mravljinčki, katerim skrbni gojitelji pomagajo, da se morejo izkobacati iz mešička, naj so gosenice, ki ravno lezejo iz jajčec, ali male peničice, ki čivkajo v gnjezdenci in ki bodo one v kratkem zobale. Kjer je dosle videl samo mrtve, tuje stvari, pokaže se mu na tisoče novih, živih bitij, drugo drugemu sovražno, drugo drugemu potrebno, bitij, ki imajo vsa — na zemlji vsaj — njemu podoben namen. Zdaj se mu zasveti, kako je imel otrokom tolmačiti pesen: „Pomlad mila, odklenila, svoj veseli nam je raj“. Koliko je že čital, koliko slišal, koliko sam že govoril o veselej pomladi, kolikokrat jo je že doživel, a čutil jo je danes prvikrat. Tiste-le vijolice so mu jo zaduhtele. Danes se mu je odprla prvikrat veličastna, prekrasna „knjiga prirode“, prave žive prirode, ki mu je bila dozdej sedmero zapečatená, a katero je danes spoznal za edino pravo šolsko knjigo. Danes je razumel zakonov odstavek, ki velí: „Uk v naravopisu ima namen, učencem buditi veselje in ljubezen k naravi, ter jih voditi k bistremu opazovanju teles.“ Tako je našel svojo učiteljsko pomlad. B.

Ženska vzgoja.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

28.

„Zdravje in nedolžnost sta prava vira veselja. Ohranimo otrokom okus na preprostih rečéh.“
Fenelon.

Ravno ta grda površnost in plitvost je toliko škodljiva. In vender se gojí in širi dan danes toliko. Ko bi se pač manj učili, manj brali dan danes otroci, a to bolje; ali, ko bi se več igrali, imeli bi gotovo mnogo manj napak. Ne mislite, da bode te hranili otroka na takov način v nevednosti, ali ga celó oslepili na duši. Vsaka stvar naj ima svoj čas. Mladina naj se pred vsem igra; resna opravila pristujó po-
 znejim letom.